Bài tập phân biệt các hidrocacbon

A. Lý thuyết và phương pháp giải

1. Phương pháp nhận biết

- Bước 1: Xác định tính chất riêng của từng chất cụ thể.
- Bước 2: Lựa chọn thuốc thử.
- Bước 3: Trình bày phương pháp nhận biết:
- + Đánh số thứ tự các lọ/bình hóa chất.
- + Tiến hành nhận biết
- + Ghi nhận hiện tượng
- + Viết phương trình.

Chất cần nhận biết	Thuốc thử	Hiện tượng
Ankan	Khí clo/ as	Mất màu vàng lục của khí clo
Anken	Dd brom	Nhạt màu nước brom
Ankin	Dd brom	Nhạt màu nước brom
Ank-1-in	AgNO ₃ /NH ₃	Kết tủa vàng nhạt

B. Ví dụ minh họa

Ví dụ 1: Trình bày phương pháp hóa học để phân biệt axetilen và metan?

Hướng dẫn giải:

- Thuốc thử: dd brom.
- Hiện tượng: axetilen làm mất màu nước brom còn metan thì không có hiện tượng
- Phương trình: $C_2H_2 + 2Br_2 \rightarrow CHBr_2 CHBr_2$

Ví dụ 2: Một hỗn hợp gồm có khí etilen, CO₂ và hơi nước. Trình bày phương pháp thu được khí etilen tinh khiết.

Hướng dẫn giải:

Khí CO₂ là oxit axit nên bị hấp thụ bởi dung dịch kiềm theo phương trình:

 $CO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaCO_3 + H_2O$

H₂SO₄ đậm đặc rất háo nước

Vì vậy để thu được etilen tinh khiết ta dẫn hỗn hợp lần lượt qua bình 1 chứa Ca(OH)₂ dư, bình 2 chứa H₂SO₄ đậm đặc dư

Ví dụ 3: Nêu phương pháp hóa học để loại bỏ khí etilen có lẫn trong khí metan để thu được metan tinh khiết

Dẫn hỗn hợp qua dung dịch nước Brom dư, khi đó etilen sẽ bị giữ lại, còn khí metan tinh khiết sẽ thoát ra:

 $C_2H_4+Br_2 \to C_2H_4Br_2$

C. Luyện tập

Câu 1: Thuốc thử dùng để nhận biết axetilen với etilen là

- A. Dung dịch brom.
- B. Dung dịch AgNO₃/NH₃
- C. Quỳ tím.
- D. Khí Clo.

Hướng dẫn giải:

Thuốc thử	Axetilen	Etilen
AgNO ₃ /NH ₃	Xuất hiện kết tủa vàng nhạt	Không hiện tượng

- Phương trình hóa học:

$$CH \equiv CH + 2AgNO_3 + 2NH_3 \rightarrow Ag - C \equiv C = Ag + 2NH_4NO_3$$

Đáp án B

Câu 2: Cho các lọ khí mất nhãn: N₂, H₂, CH₄, C₂H₂, C₂H₄. Có thể sử dụng thuốc thử nào sau đây để nhận biết các chất khí trên?

- A. Dung dịch AgNO₃/NH₃ và nước vôi trong.
- B. Dung dịch AgNO₃/NH₃, dung dịch brom và nước vôi trong.
- C. Dung dịch brom, nước vôi trong.
- D. Khí clo và nước vôi trong.

Thuốc thử	N_2	H_2	CH_4	C_2H_2	C_2H_4
AgNO ₃ /NH ₃	Không hiện	Không hiện	Không hiện	Xuất hiện	Không hiện
	tượng	tượng	tượng	kết tủa	tượng
				vàng nhạt	
Dd brom	Không hiện	Không hiện	Không hiện		Nhạt màu
	tượng	tượng	tượng		nước brom
Đốt cháy	Không	Cháy trong	Cháy trong		
	cháy	không khí	không khí		

Dẫn sản	Không hiện	Nước vôi	
phẩm cháy	tượng	trong bị	
qua nước		đục	
vôi trong			

Phương trình:

$$CH \equiv CH + 2AgNO_3 + 2NH_3 \rightarrow Ag - C \equiv C = Ag + 2NH_4NO_3$$

$$\mathrm{CH_2} = \mathrm{CH_2} + \mathrm{Br_2} \longrightarrow \mathrm{CH_2}\mathrm{Br} - \mathrm{CH_2}\mathrm{Br}$$

$$H_2 + \frac{1}{2}O_2 \xrightarrow{t^o} H_2O$$

$$CH_4 + 2O_2 \xrightarrow{t^\circ} CO_2 + H_2O$$

$$CO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaCO_3 + H_2O$$

Đáp án B

Câu 3: Cho 4 lọ đựng chất khí bị mất nhãn: C₃H₈, C₂H₂, SO₂, CO₂. Thuốc thử được dùng để nhận biết các chất trên là

- A. Dung dịch AgNO₃/NH₃, dung dịch brom và nước vôi trong.
- B. Dung dịch AgNO₃/NH₃, dung dịch brom.
- C. KMnO₄ và nước vôi trong.
- D. Dung dịch nước clo và dung dịch brom.

Hướng dẫn giải:

Thuốc thử	C_3H_8	C_2H_2	SO_2	CO_2
Nước vôi	Không hi	iện tượng	Làm đục nước vôi trong	
trong	(Nhóm 1)		(Nhóm 2)	
Dung dịch	Không hiện	Xuất hiện kết		
AgNO ₃ /NH ₃	tượng	tủa vàng nhạt		
(nhóm 1)				
Dd nước brom			Mất màu nước	Không hiện
(nhóm 2)			brom	tượng

Phương trình:

$$SO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaSO_3 + H_2O$$

$$CO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaCO_3 + H_2O$$

$$CH \equiv CH + 2AgNO_3 + 2NH_3 \rightarrow Ag - C \equiv C = Ag + 2NH_4NO_3$$

$$SO_2 + Br_2 + 2H_2O \rightarrow H_2SO_4 + 2HBr$$

Câu 4: Cho 4 lọ đựng chất khí bị mất nhãn: CH₄, C₂H₂, C₂H₄, CO₂. Thuốc thử được dùng để nhận biết các chất trên là

- A. Dung dịch AgNO₃/NH₃, dung dịch brom.
- B. Nước vôi trong, dung dịch AgNO₃/NH₃ và dung dịch brom.
- C. Dung dịch nước clo và dung dịch brom.
- D. Dung dịch nước clo và nước vôi trong.

Hướng dẫn giải:

Thuốc thử	CH ₄	C_2H_2	C_2H_4	CO_2
Nước vôi	Không hiện	Không hiện	Không hiện	Làm đục nước
trong	tượng	tượng	tượng	vôi trong
Dung dịch	Không hiện	Xuất hiện kết	Không hiện	
AgNO ₃ /NH ₃	tượng	tủa vàng nhạt	tượng	
Dd nước brom	Không hiện		Mất màu nước	
	tượng		brom	

Phương trình:

$$CO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaCO_3 + H_2O$$

$$CH \equiv CH + 2AgNO_3 + 2NH_3 \rightarrow Ag - C \equiv C - Ag + 2NH_4NO_3$$

$$CH_2 = CH_2 + Br_2 \rightarrow CH_2Br - CH_2Br$$

Đáp án B

Câu 5: Cho 4 lọ đựng chất khí bị mất nhãn: CH₄, H₂, C₂H₄, O₂. Thuốc thử được dùng để nhận biết các chất trên là

- A. Dung dịch nước brom.
- B. Nước vôi trong.
- C. Dung dịch AgNO₃/NH₃, nước brom.
- D. Dung dịch nước brom và nước vôi trong

Thuốc thử	CH ₄	H_2	C_2H_4	O_2
Dd nước brom	Không hiện	Không hiện	Mất màu	Không hiện
	tượng	tượng	nước brom	tượng
Que đóm còn tàn	Không hiện	Không hiện		Que đóm
đỏ	tượng	tượng		bùng cháy

Đốt cháy 2 chất	Nước vôi	Không hiện	
khí rồi cho sản	trong bị vẫn	tượng	
phẩm qua nước	đục		
vôi trong			

Phương trình:

 $CH_2 = CH_2 + Br_2 \rightarrow CH_2Br - CH_2Br$

 $CO_2 + Ca(OH)_2 \rightarrow CaCO_3 + H_2O$

Đáp án D

Câu 6: Cho các chất sau: n-butan, but- 1- in, buta -1,3 – đien. Thuốc thử được dùng để nhận biết các chất trên là

A. dung dịch nước brom và dung dịch AgNO₃/NH₃

B. nước vôi trong và dung dịch nước brom.

C. dung dịch nước brom.

D. dung dịch AgNO₃/NH₃

Hướng dẫn giải:

Thuốc thử	n-butan	but- 1- in	buta – 1,3 – đien
AgNO ₃ /NH ₃	Không hiện tượng	Xuất hiện kết tủa	Không hiện tượng
		vàng nhạt	
Dung dịch nước	Không hiện tượng		Nhạt màu nước
brom			brom

Phương trình:

$$CH \equiv C - CH_2 - CH_3 + AgNO_3 + NH_3 \rightarrow CAg \equiv C - CH_2 - CH_3 + NH_4NO_3$$

$$CH_2 = CH - CH = CH_2 + 2Br_2 \rightarrow CH_2Br - CHBr - CHBr - CH_2Br$$

Đáp án A

Câu 7: Thuốc thử nào sau đây dùng để phân biệt axetilen, etilen và metan?

A. Quỳ tím.

B. Dung dịch AgNO₃/NH₃

C. Dung dịch nước brom.

D. Dung dịch AgNO₃/NH₃ và dd brom.

Thuốc thử	Axetilen	Etilen	Metan
Thuoc thu	TAXCUICII	Linen	Wictaii

AgNO ₃ /NH ₃	Xuất hiện kết tủa vàng nhạt	Không hiện tượng	Không hiện tượng
Dd brom		Nhạt màu nước	Không hiện tượng
		brom	

Phương trình hóa học

$$CH \equiv CH + 2AgNO_3 + 2NH_3 \rightarrow Ag - C \equiv C - Ag + 2NH_4NO_3$$

$$CH_2 = CH_2 + Br_2 \rightarrow CH_2Br - CH_2Br$$

Đáp án D

Câu 8: Thuốc thử nào sau đây dùng để phân biệt but-1-in và but-2-in?

- A. Dung dich brom.
- B. Dung dịch AgNO₃/NH₃
- C. Quỳ tím.
- D. Khí Clo.

Hướng dẫn giải:

Thuốc thử	but-1-in	but-2-in
AgNO ₃ /NH ₃	Xuất hiện kết tủa vàng nhạt	Không hiện tượng

- Phương trình hóa học:

$$CH \equiv C - CH_2 - CH_3 + AgNO_3 + NH_3 \rightarrow CAg \equiv C - CH_2 - CH_3 + NH_4NO_3$$

Đáp án B

Câu 9: Để phân biệt các chất sau: hex-1-in và hex-1-en ta chỉ dung một thuốc thử nào sau đây:

A. dd Brom

B. dd AgNO₃

C.dd AgNO₃/NH₃

D.dd HCl

Hướng dẫn giải:

- Thuốc thử: dd AgNO₃/NH₃
- Hiện tượng: xuất hiện kết tủa.
- Phương trình

$$HC \equiv C - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 + AgNO_3 + NH_3$$

 $\rightarrow CAg \equiv C - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 + NH_4NO_3$

Đáp án C

Câu 10: Để phân biệt các chất sau: hex-1-in, hexan và hex-1-en. Hóa chất để nhận biết ba chất trên là

A. dung dịch AgNO₃/NH₃ và dung dịch brom.

B. dung dịch KMnO₄ và dung dịch brom.

C. dung dịch brom và Ca(OH)₂.

D. dung dịch KMnO₄ và Ca(OH)₂

Hướng dẫn giải:

Thuốc khử	hex-1-in	hexan	hex-1-en
AgNO ₃ /NH ₃	Kết tủa	Không hiện tượng	Không hiện tượng
Dd brom			Mất màu brom

Phương trình:

$$\begin{split} & HC \equiv C - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 + AgNO_3 + NH_3 \\ & \to CAg \equiv C - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 + NH_4NO_3 \\ & CH_2 = CH - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 + Br_2 \\ & \to CH_2Br - CHBr - CH_2 - CH_2 - CH_2 - CH_3 \end{split}$$

Đáp án A